

การประยุกต์ใช้ตารางภูมิศาสตร์ของ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันในการจัดหมวดหมู่ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุชนีพนธ์

ประภาพรรณ หิรัญวัชรพฤษฯ*

ในการจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์รายการสารสนเทศสามารถใช้ได้หลายระบบ แต่สารสนเทศลักษณะพิเศษประเภทวิทยานิพนธ์ แบบเรียน หรือสิ่งพิมพ์รัฐบาลนั้น ห้องสมุดบางแห่งนิยมให้สัญลักษณ์พิเศษที่แตกต่างกันออกไปในการจัดหมวดหมู่ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศได้ง่ายขึ้น

ในที่นี้ขอกล่าวถึงสารสนเทศลักษณะพิเศษประเภทวิทยานิพนธ์ ซึ่งนอกจากวิทยานิพนธ์แล้วยังมีสารสนเทศที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปก็คือ ภาคนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ รวมไปถึงดุชนีพนธ์ที่สามารถจัดเป็นหมวดเดียวกันได้

ดังนั้นผู้เขียนขอเสนอแนวคิดในการจัดหมวดหมู่สารสนเทศประเภทนี้ โดยใช้ตารางภูมิศาสตร์ในระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันมาเป็นทางเลือกในการจัดหมวดหมู่สารสนเทศในประเทศไทยการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้จัดหลักสูตรให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งแผน ก และ แผน ข ได้เรียนรู้กระบวนการวิจัย เพื่อตอบโจทย์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทำงานหรือการศึกษาเป็น

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้กำหนดในหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น กล่าวคือ ก่อนจบหลักสูตรนักศึกษาทุกคนต้องจัดทำเอกสารการศึกษาค้นคว้าวิจัยขึ้น ในชื่อที่เรียกว่า สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุชนีพนธ์ โดยหลักสูตร แผน ข กำหนดให้ทำสารนิพนธ์ ซึ่งเทียบเท่ากับ การค้นคว้าอิสระ หรือ ภาคนิพนธ์ในบางมหาวิทยาลัย สำหรับหลักสูตร แผน ก คือ วิทยานิพนธ์ และดุชนีพนธ์ หรืออาจมีเรียกเป็นอย่างอื่นในบางมหาวิทยาลัย เช่น ปริญญานิพนธ์ เป็นต้น

แนวคิดในการจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์รายการสารสนเทศ ประเภทสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และดุชนีพนธ์ มีแนวคิดในการดำเนินงานดังนี้

1. เมื่อรับสารสนเทศเข้ามาแล้ว ทำการแยกประเภทสารสนเทศ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ
 - 1.1 สารนิพนธ์ (ปริญญานิพนธ์ แผน ข)
 - 1.2 วิทยานิพนธ์ (ปริญญานิพนธ์ แผน ก)
 - 1.3 ดุชนีพนธ์ (ปริญญานิพนธ์)

ทั้งนี้กำหนดให้ลงทะเบียนไว้ในห้องสมุด ชื่อเรื่องอย่างละ 2 ฉบับ (copy) เท่านั้น ประทับตราลงทะเบียนจนผ่านกระบวนการขึ้นต้นเรียบร้อย ส่งบันทึกทะเบียนในฐานข้อมูลต่อไป

2. การลงทะเบียนในฐานข้อมูล ให้ลงทะเบียนไปตามลำดับของสารสนเทศ ที่ได้รับ ดังนี้
 - 2.1 เลขทะเบียน (ลำดับตามเลขที่ พร้อมวันที่ลงทะเบียน)
 - 2.2 ชื่อผู้แต่ง
 - 2.3 ชื่อเรื่อง
 - 2.4 ชื่อปริญญา (หลักสูตร)

* รองคณบดีฝ่ายวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,

- 2.5 สาขาวิชา
- 2.6 ปีการศึกษา
- 2.7 เลขหมู่
- 2.8 คำสำคัญ

3. ในการจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์รายการสารสนเทศ ของสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และคหณานิพนธ์ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 การจัดหมวดหมู่ แบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

3.1.1 การแบ่งครั้งที่ 1 แบ่งตามประเภทของสารสนเทศ (Type)

3.1.1.1 สารนิพนธ์ (Thematic paper)

ประเภทเอกสารกำหนดให้ใช้ Them

3.1.1.2 วิทยานิพนธ์ (Thesis)

ประเภทเอกสารกำหนดให้ใช้ Thesis

3.1.1.3 คหณานิพนธ์ (Dissertation)

ประเภทเอกสารกำหนดให้ใช้ Diss

3.1.2 การแบ่งครั้งที่ 2 แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ (Geographical map)

3.1.2.1 ประเทศไทย แบ่งตามภูมิภาคและจังหวัด กำหนดให้ใช้ดังนี้

ตารางเลขหนังสือประจำภูมิภาคและจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย

เลขประจำภูมิภาค			
กลาง	ก46	Central	C46
เหนือ	ห73	North	N68
ใต้	ด91	South	S68
ตะวันออก	ด65	East	E27
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ด67	Northeast	N67
ตะวันตก	ด61	West	W47

เลขประจำจังหวัดของประเทศไทย			
ชื่อจังหวัด	เลขผู้แต่ง (Cutter)	ชื่อจังหวัด	เลขผู้แต่ง (Cutter)
กระบี่	ก3	Amnatcharearn	A4
กรุงเทพมหานคร	ก4	Ang Thong	A5
กาญจนบุรี	ก5	Ayutthaya <i>See Phra Nakhon Si Ayutthaya</i>	
กาฬสินธุ์	ก6	Bangkok	B3
กำแพงเพชร	ก7	Buri Ram	B8
ขอนแก่น	ข5	Chachoengsao	C42
จันทบุรี	จ6	Chai Nat	C44
ฉะเชิงเทรา	ฉ6	Chaing Mai	C46
ชลบุรี	ช4	Chaing Rai	C48
ชัยนาท	ช5	Chaiyaphum	C5

ชัยภูมิ	ช6	Chanthaburi	C52
ชุมพร	ช7	Chon Buri	C54
เชียงราย	ช8	Chumphon	C56
เชียงใหม่	ช9	Kalasin	K28
ตรัง	ต4	Kamphaeng Phet	K3
ตราด	ต5	Kanchanaburi	K32
ตาก	ต6	Khon Kaen	K4
นครนายก	น2	Krabi	K7
นครปฐม	น24	Krung Thep Maha Nakhon	<i>See Bangkok</i>
นครพนม	น28	Lumpang	L28
นครราชสีมา	น3	Lamphun	L3
นครศรีธรรมราช	น34	Loei	L59
นครสวรรค์	น38	Lop Buri	L6
นนทบุรี	น4	Mae Hong Son	M28
นราธิวาส	น5	Maha Sarakham	M3
น่าน	น6	Mukdahan	M8
บุรีรัมย์	บ7	Nakhon Nayok	N3
ปทุมธานี	ป3	Nakhon Pathom	N32
ประจวบคีรีขันธ์	ป4	Nakhon Phanom	N34
เลขประจำจังหวัดของประเทศไทย			
ปราจีนบุรี	ป5	Nakhon Ratchasima	N36
ปัตตานี	ป6	Nakhon Sawan	N38
พระนครศรีอยุธยา	พ3	Nakhon Si Thammarat	N4
พะเยา	พ5	Nan	N42
พังงา	พ54	Narathiwat	N44
พัทลุง	พ58	Nonthaburi	N61
พิจิตร	พ6	Noong Bualampu	N64
พิษณุโลก	พ64	Noong Khai	N66
เพชรบุรี	พ7	Pathum Thani	P3
เพชรบูรณ์	พ8	Pattani	P32
แพร่	พ9	Phangnga	P4
ภูเก็ต	ภ7	Phatthalung	P42
มหาสารคาม	ม5	Phayao	P44
มุกดาหาร	ม7	Phetchabun	P46
แม่ฮ่องสอน	ม8	Phetchaburi	P48
ยโสธร	ย5	Phichit	P5
ยะลา	ย6	Phitsanulok	P52

ร้อยเอ็ด	ร5	Phrae	P54
ระนอง	ร6	Phra Nakhon Si Ayutthaya	P56
ระยอง	ร7	Phuket	P58
ราชบุรี	ร8	Pracheen Buri	P7
ลพบุรี	ล3	Prachuap Khiri Khan	P72
ลำปาง	ล5	Ranong	R28
ลำพูน	ล6	Ratchaburi	R3
เลย	ล7	Rayong	R32
ศรีสะเกษ	ศ4	Roi Et	R6
สกลนคร	ส1	Sakon Nakhon	S2
สงขลา	ส2	Samut Prakan	S22
สตูล	ส3	Samut Sakhon	S24
สมุทรปราการ	ส4	Samut Songkharm	S26
เลขประจำจังหวัดของประเทศไทย			
สมุทรสงคราม	ส44	Saraburi	S28
สมุทรสาคร	ส48	Satun	S3
สระแก้ว	ส5	Sing Buri	S49
สระบุรี	ส55	Si Sakat	S5
สิงห์บุรี	ส6	Songkhla	S6
สุโขทัย	ส7	Srakaew	S7
สุพรรณบุรี	ส74	Sukhothai	S8
สุราษฎร์ธานี	ส78	Suphan Buri	S82
สุรินทร์	ส8	Surat Thani	S84
หนองคาย	ห3	Surin	S86
หนองบัวลำภู	ห32	Tak	T3
อ่างทอง	อ5	Trang	T7
อำนาจเจริญ	อ6	Trat	T72
อุดรธานี	อ64	Ubon Ratchathani	U2
อุตรดิตถ์	อ68	Udon Thani	U3
อุทัยธานี	อ7	Uthai Thani	U8
อุบลราชธานี	อ74	Uttaradit	U82
ยสุธา <u>ดูที่</u> พระนครศรีอยุธยา		Yala	Y3
		Yasothon	Y32

3.1.2.2 หากมีการศึกษาวิจัยซึ่งมีได้ในประเทศไทย สามารถนำตาราง
ภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้เลขประจำประเทศจากตารางภูมิศาสตร์ใน

ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันได้เพิ่มเติมได้ อาทิ ประเทศเวียดนาม
ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

3.1.2.3 สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ประยุกต์ใช้เลขประจำภูมิภาคและรัฐ
ตามตารางภูมิศาสตร์ได้ กำหนดให้ใช้ดังนี้

ตารางเลขหนังสือประจำภูมิภาคและรัฐของสหรัฐอเมริกา

เลขประจำภูมิภาคและรัฐของสหรัฐอเมริกา			
ชื่อรัฐ	เลขผู้แต่ง (Cutter)	ชื่อรัฐ	เลขผู้แต่ง (Cutter)
Alabama	A2	Nebraska	N2
Alaska	A4	Nevada	N3
Arizona	A6	New Hampshire	N4
Arkansas	A8	New Jersey	N5
California	C2	New Mexico	N6
Colorado	C6	New York	N7
Connecticut	C8	North Carolina	N8
Delaware	D3	North Dakota	N9
Florida	F6	Ohio	O3
Georgia	G4	Oklahoma	O5
Hawaii	H3	Oregon	O7
Idaho	I2	Pennsylvania	P4
Illinois	I3	Rhode Island	R4
Indiana	I6	South Carolina	S6
Iowa	I8	South Dakota	S8
Kansas	K2	Tennessee	T2
Kentucky	K4	Texas	T4
Louisiana	L8	Utah	U8
Maine	M2	Vermont	V5
Maryland	M3	Virginia	V8
Massachusetts	M4	Washington (D.C.)	W18
Michigan	M5	Washington (State)	W2
Minnesota	M6	West Virginia	W4
Mississippi	M7	Wisconsin	W6
Missouri	M8	Wyoming	W8
Montana	M9		

3.1.3 การแบ่งครั้งที่ 3 แบ่งตามเลขประจำผู้แต่ง (เลขหนังสือ) กำหนดดังนี้

3.1.3.1 อักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง

3.1.3.2 อักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง

3.1.4 การแบ่งครั้งที่ 4 ตามปีการศึกษา

3.1.5 กรณีที่มีหลายฉบับ ให้ลงฉบับซ้ำตามลำดับ (copy) คือ

ภาษาไทย ลงว่า จ.1 และ จ.2

ภาษาต่างประเทศ ลงว่า c.1 และ c.2 ต่อท้ายปีการศึกษา

หมายเหตุ การลงฉบับที่ 1 ถ้าหลักเกณฑ์แล้ว
จะไม่ลงว่า จ.1

การลงฉบับซ้ำที่ 2 ลงว่า จ.2

3.2 ตัวอย่างการกำหนดเลขเรียกหนังสือ

ภาษาไทย – สารนิพนธ์

TP	ประเภท	สารนิพนธ์ (Thematic Paper)
ต91ส78	ภูมิภาค – จังหวัด	ภาคใต้ – สุราษฎร์ธานี
อ-ค	เลขประจำผู้แต่ง (อักษรตัวแรกของผู้แต่ง+ชื่อเรื่อง)	อรุณี วรวรรณ ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ ...
2553	ปีการศึกษาที่จบ	2553
จ.1	ฉบับที่	ฉบับที่ 1

ภาษาไทย – วิทยานิพนธ์

TS	ประเภท	วิทยานิพนธ์ (Thesis)
ห73ม8	ภูมิภาค – จังหวัด	ภาคเหนือ – แม่ฮ่องสอน
ก-ป	เลขประจำผู้แต่ง (อักษรตัวแรกของผู้แต่ง+ชื่อเรื่อง)	กนก ศิลปาจารย์ ประสิทธิผลในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ ...
2554	ปีการศึกษาที่จบ	2554

ภาษาไทย – ดุษฎีนิพนธ์

DS	ประเภท	ดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation)
ก46ก4	ภูมิภาค – จังหวัด	ภาคกลาง – กรุงเทพมหานคร
ล-ก	เลขประจำผู้แต่ง (อักษรตัวแรกของผู้แต่ง+ชื่อเรื่อง)	ลินดา เกณฑ์มา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธี ...
2553	ปีการศึกษาที่จบ	2553

ภาษาต่างประเทศ – สารนิพนธ์

TP	ประเภท	สารนิพนธ์ (Thematic Paper)
S68 S84	ภูมิภาค – จังหวัด	South – Surat Thani
A-S	เลขประจำผู้แต่ง (อักษรตัวแรกของผู้แต่ง+ชื่อเรื่อง)	Arunee Worrawan Satisfaction ...
2010	ปีการศึกษาที่จบ	2010

ภาษาต่างประเทศ – วิทยานิพนธ์

TS	ประเภท	วิทยานิพนธ์ (Thesis)
N67 M28	ภูมิภาค – จังหวัด	North – Mae Hong son
K-E	เลขประจำผู้แต่ง (อักษรตัวแรกของผู้แต่ง+ชื่อเรื่อง)	Kanok Sillapajarn Effectiveness ...
2011	ปีการศึกษาที่จบ	2011
c.2	Copy	Copy 2

ภาษาต่างประเทศ – ดุษฎีนิพนธ์

DS	ประเภท	ดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation)
C46 B3	ภูมิภาค – จังหวัด	Central – Bangkok
L-D	เลขประจำผู้แต่ง (อักษรตัวแรกของผู้แต่ง+ชื่อเรื่อง)	Linda Gainma The development ...
2010	ปีการศึกษาที่จบ	2010

4. คำสำคัญ

ในการกำหนดคำสำคัญส่วนใหญ่ มักกำหนดจากคำที่สื่อความหมายถึงเนื้อหาในเล่ม โดยดูจากหนังสือหัวเรื่อง ศัพท์สัมพันธ์ หรืออาจกำหนดจากชื่อเรื่องก็ได้ เพื่อเป็นสื่อในการเข้าถึงสารสนเทศได้โดยง่าย

ตัวอย่างเช่น

ณรงค์วัฒน์ มิ่งมิตร. (2553). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

Narongwat Mingmit. (2010). **The effectiveness of school learning management according to sufficiency philosophy.** Doctor of Philosophy Education for Locality Development
Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Keywords : Effectiveness of school management, School administration, Sufficiency economy

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการจัดการสารสนเทศข้างต้นไม่ยากอย่างที่คิด เราสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้ ทั้งทรัพยากรมนุษย์และงบประมาณที่นับวันจะน้อยลงทุกที ในการจัดการสารสนเทศตามแนวทางดังกล่าวสามารถใช้บุคลากรที่ไม่จบการศึกษาในหลักสูตรโดยตรง เพราะมีความขาดแคลนด้านบุคลากรเฉพาะทาง ก็สามารถปฏิบัติงานได้เพราะไม่ยากจนเกินไป เพียงแต่ต้องมีความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์พอประมาณก็สามารถจัดหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

ระเบียบ สุวารี. (2548). การจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (*Library of Congress Classification System*). (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.